

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Δημοτικό Σχολείο Βρυσούλων

Τάξη: Ε΄

Ενότητα 6: Οι φίλοι μας, οι φίλες μας

Είδος λόγου: Κατευθυντικός

Κειμενικό είδος: Επιστολή

Ημερομηνία: 6/12/2006

Διάρκεια συνεδρίου: 12:00-14:00

Παρουσίαση μαθήματος: κ. Μάριος Στυλιανού και

κ. Αναστασία Παναγή-Δημητρίου

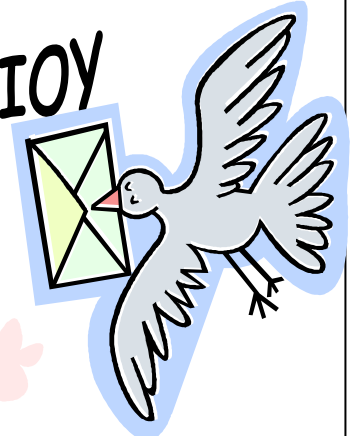
Διευθύντρια Σχολείου: κ. Ειρήνη Χατζηλουκά-Μαυρή

Ε.Δ.Ε.: κ. Μάμας Μιχαήλ

Σύμβουλος Γλώσσας: κ. Σκευούλα Στυλιανού-Χατζηαναστάση

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- Παρουσίαση μαθήματος
- Διάλειμμα
- Χαιρετισμός από τον Ε.Δ.Ε.,
κ. Μάμα Μιχαήλ
- Χαιρετισμός από τη Διευθύντρια του
Σχολείου, κ. Ειρήνη Χατζηλουκά-Μαυρή
- Συζήτηση

Σχέδιο μαθήματος

Ενότητα 6: Οι φίλοι μας, οι φίλες μας

Υποενότητα: Φίλοι από άλλες χώρες, σελ. 72-74

Τάξεις: Ε' ₁ και Ε' ₂

Διάρκεια μαθήματος: 60'

Μεθοδολογία: Επικοινωνιακή-Κειμενοκεντρική προσέγγιση της
γλώσσας
Διερευνητική-Ομαδοσυνεργατική μέθοδος εργασίας

Είδος λόγου: Κατευθυντικός

Κειμενικό είδος: Επιστολή

Γραμματική πρότασης/κειμένου: Τελικές και αποτελεσματικές
προτάσεις

Γραμματική λέξης: Οικογένειες λέξεων (φιλία, αλληλογραφία)

Μέσα-Υλικά:

- Η/Υ ο οποίος να έχει σύνδεση με το διαδίκτυο
- Βιντεοπροβολέας, για σύνδεση με τον Η/Υ, και διαφανοσκόπιο, για την προβολή δειγμάτων κειμένων και εργασιών των παιδιών
- Ενσωμάτωση του προγράμματος Kidspiration στον Η/Υ, μέσω του οποίου οι έννοιες οργανώνονται σε δίκτυο και σχηματίζουν έτσι έναν εννοιολογικό χάρτη, όσον αφορά τις κειμενικές συμβάσεις της επιστολής
- Βιβλίο μαθητή, σελ. 72-74
- Φάκελος, για κάθε ομάδα, με επιστολές και άλλο σχετικό υλικό

Στόχοι του μαθήματος

Σημ. 1: Έχει προηγηθεί το ξεκλείδωμα του κειμένου

- Τα παιδιά καλέστηκαν να διαβάσουν το κείμενο στη σελ. 72-73.
- Έγινε συζήτηση γύρω από το μέσο γραπτής επικοινωνίας το οποίο είχαν επιλέξει τα παιδιά των δύο σχολείων και τι είδους αναμνηστικά δώρα αντάλλασσαν.
- Εντόπισαν τις λέξεις και φράσεις, μέσα από το κείμενο, που μαρτυρούσαν ότι το κείμενο αναφερόταν σε αλληλογραφία που έγινε παλιότερα, το 1967. Επισημάναν, παράλληλα, την απόδοσή των λέξεων-φράσεων αυτών στη δημοτική.

Γενικός στόχος: Τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι οι κατάλληλες γλωσσικές επιλογές και η τήρηση των συμβάσεων ενός κειμενικού είδους οδηγούν στην αποτελεσματική επικοινωνία, μέσω προφορικού και γραπτού λόγου.

Ειδικοί στόχοι:

Τα παιδιά:

- να έρθουν σε επαφή με επιστολές που εξυπηρετούν συγκεκριμένες ανάγκες επικοινωνίας και να συνειδητοποιήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους σε επίπεδο δομής, ύφους, λειτουργίας και περιεχομένου
- να επισημάνουν παλιούς και σύγχρονους τρόπους γραπτής επικοινωνίας
- να συνειδητοποιήσουν τη «διαλεκτική» διαφοροποίηση μεταξύ καθαρεύουσας και δημοτικής γλώσσας
- να κατανοήσουν το ρόλο των αποτελεσματικών και τελικών προτάσεων σε σχέση με την επιστολή (=γραμματική κειμένου)
- να αντιληφθούν ότι το ύφος μιας επιστολής διαφοροποιείται, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τη σχέση αποστολέα-παραλήπτη

- να παραγάγουν κείμενο/επιστολή, επιλέγοντας το κατάλληλο λεξιλόγιο σε επίσημο και οικείο πρόσωπο
- να δίνουν πληροφορίες για τον εαυτό τους και το σχολείο τους και να εκδηλώνουν ενδιαφέρον για επικοινωνία με παιδιά άλλων σχολείων (επιτέλεση γλωσσικών πράξεων)
- να αξιολογούν την επιστολή, ως παραγόμενο λόγο, βάσει των κειμενικών συμβάσεων της και άλλων κριτηρίων που σχετίζονται με το ύφος, τη γραμματική του κειμένου και της επικοινωνίας,κτλ.

Πορεία μαθήματος

Δραστηριότητες για καλλιέργεια γλωσσικών-επικοινωνιακών δεξιοτήτων

1. Αφόρμηση

- Τα παιδιά έχουν δύο επιστολές των μαθητών του 8^{ου} Δημοτικού Σχολείου της Χίου που αλληλογραφούσαν με σχολείο των Η.Π.Α., μια επιστολή που έστειλε η μητέρα μίας μαθήτριας του αμερικανικού σχολείου στο διευθυντή του Σχολείου της Χίου και την επιστολή που έστειλε ο ένας διευθυντής στον άλλο διευθυντή.
- Γίνεται συζήτηση, κατά την οποία τα παιδιά αναφέρουν αν γνωρίζουν διάφορες μορφές επικοινωνίας και πώς άλλαξαν με το πέρασμα των χρόνων. Αναφέρουν, επίσης, την ανάπτυξη επικοινωνίας μεταξύ σχολείων τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.
- Τα παιδιά ασκούνται στον προφορικό λόγο και εκφράζουν τις απόψεις τους για το συγκεκριμένο θέμα.

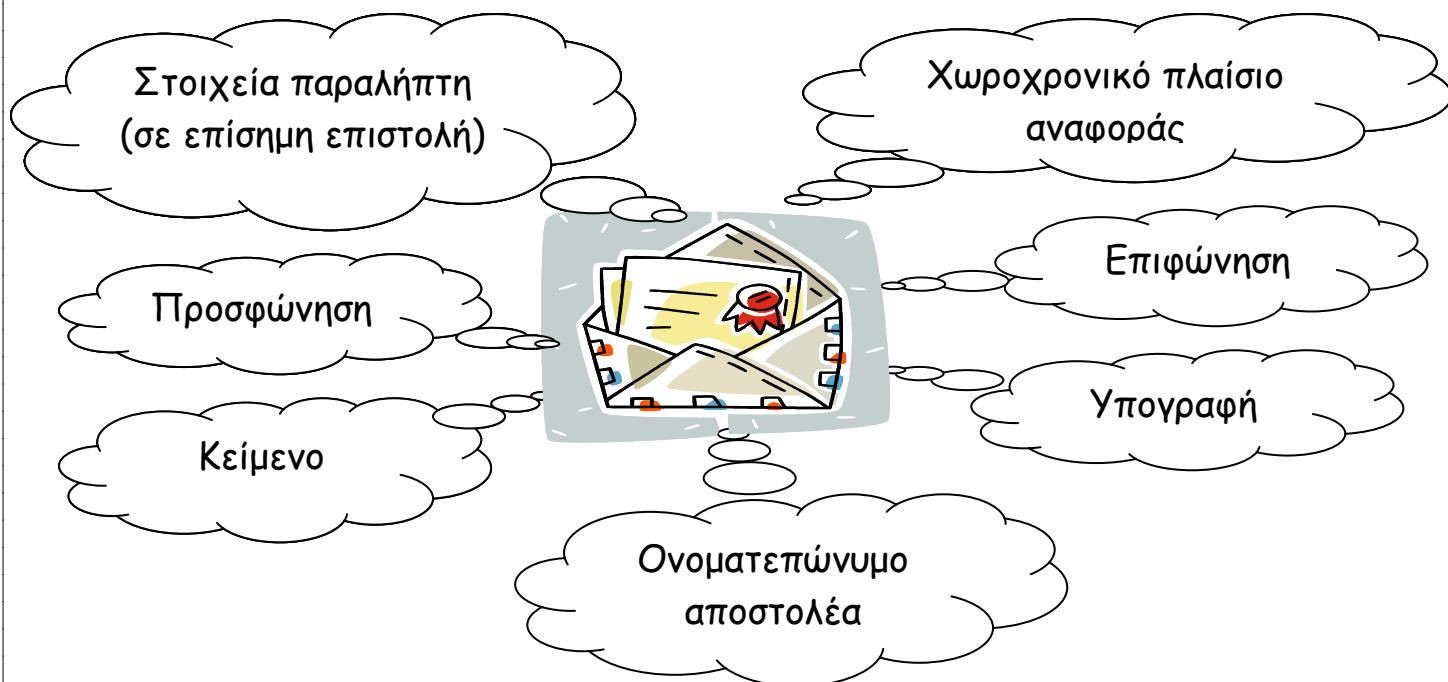
2. Ανάκληση προηγούμενων γνώσεων

- Τα παιδιά μελετούν τη φιλική επιστολή που έστειλε ο Αντρέας στον Τομ.
- Δίνονται ερωτήσεις στα παιδιά, για να επαναφέρουν προϋπάρχουσες γνώσεις, όσον αφορά τα δομικά στοιχεία της επιστολής:

- ✓ Ποιος έγραψε την επιστολή;
- ✓ Σε ποιον απευθύνεται;
- ✓ Ποιο είναι το χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς;
- ✓ Για ποιο σκοπό γράφτηκε η επιστολή;

Έτσι, τα παιδιά καλούνται να αναφέρουν τα δομικά στοιχεία της επιστολής που έχουν μπροστά τους και μετά παρουσιάζουν στο βιντεοπροβολέα, ή στο διαφανοσκόπιο, την εργασία που έχουν κάνει στο προηγούμενο μάθημα στον Η/Υ, και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα kidspiration, όσον αφορά τη διερεύνηση των δομικών στοιχείων μιας επιστολής.

Η εργασία αυτή των παιδιών είναι ένας εννοιολογικός χάρτης και έχει την παρακάτω γενική μορφή:

3. Εισαγωγή γραμματικού φαινομένου

- Τα παιδιά καλούνται να διαβάσουν το γράμμα της μητέρας της Ρομπέρτα (σελ. 73) και να εντοπίσουν τα στοιχεία που λείπουν (ημερομηνία, επιφώνηση, υπογραφή).
- Το κείμενο προβάλλεται στον πίνακα με βιντεοπροβολέα, ή με διαφανοσκόπιο, και δίνεται έμφαση στο **σκοπό** συγγραφής της επιστολής, για να υπογραμμιστεί η δευτερεύουσα τελική πρόταση που εισάγεται με το «για να», καθώς και στο **αποτέλεσμα**, για να υπογραμμιστεί η δευτερεύουσα αποτελεσματική πρόταση που εισάγεται με το «ώστε». (Δίνεται έμφαση, έτσι, στο λειτουργικό ρόλο των αποτελεσματικών και τελικών προτάσεων σε μια επιστολή.)
- Για εμπέδωση του γραμματικού φαινομένου, όσο και των δομικών στοιχείων της επιστολής, τα παιδιά συμπληρώνουν την επιστολή ενός παιδιού από το σχολείο της Χίου προς τη Ρομπέρτα, από όπου απουσιάζουν κάποια δομικά στοιχεία και οι δευτερεύουσες τελικές και αποτελεσματικές προτάσεις.

4. Διερεύνηση των υφολογικών στοιχείων της επιστολής

- Τα παιδιά συζητούν για το ύφος που χρησιμοποιείται στην καθεμία επιστολή που έχουν μπροστά τους. Συζητούν τις γλωσσικές επιλογές που διαπιστώνεται να υπάρχουν στην επιστολή όπου τα παιδιά επικοινωνούν μεταξύ τους (φιλικό ύφος) και στην επιστολή όπου η μητέρα της αμερικανίδας μαθήτριας απευθύνεται προς το διευθυντή του ελληνικού σχολείου (επίσημο ύφος).
- Γίνεται ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της συζήτησης. Τα παιδιά αναφέρουν ποιες είναι οι επικοινωνιακές συνθήκες που ισχύουν για κάθε επιστολή (αποστολέας, αποδέκτης, είδος, μέσο) και ποιες γλωσσικές επιλογές έχει κάνει σε κάθε περίπτωση ο αποστολέας και γιατί.
- Προβληματίζονται, επίσης, ποιες άλλες γλωσσικές επιλογές θα μπορούσαν να κάνουν οι συντάκτες των επιστολών, χωρίς να αλλάξει το ύφος της επιστολής. Επιλέγουν, από το φάκελο που υπάρχει μπροστά τους, τις κατάλληλες καρτέλες με υποδείγματα προσφωνήσεων, εκφράσεων (για το κύριο μέρος) και επιφωνήσεων

5. Δημιουργία επικοινωνιακού πλαισίου για παραγωγή γραπτού λόγου

- Γίνεται συζήτηση για την Ημερίδα Αθλοπαιδιών που πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη, 30 Νοεμβρίου 2006, σε σχολείο γειτονικής κοινότητας, όπου καλέστηκαν και συμμετείχαν τα παιδιά της Στ' τάξης του Σχολείου μας.
- Ρωτούνται τα παιδιά αν θα ήθελαν να προσκαλέσουν κι αυτά με τη σειρά τους, παιδιά του Σχολείου της γειτονικής κοινότητας για Ημερίδα Αθλοπαιδιών.
- Καλούνται να συγγράψουν επιστολή, σε ατομικό επίπεδο εργασίας, προς τους συμμαθητές τους (φιλικό ύφος). Προτού γράψουν στο τετράδιό τους, οργανώνουν τις ιδέες τους σε φύλλο εργασίας που τους καθοδηγεί να τοποθετήσουν σωστά τα δομικά στοιχεία της επιστολής και να χρησιμοποιήσουν

σωστά στο κείμενο τις τελικές και αποτελεσματικές προτάσεις.

- Τα παιδιά ανακοινώνουν τα αποτελέσματα από τη διαδικασία γραπτού λόγου.

6. Αυτοαξιολόγηση

- Δίνονται στα παιδιά καρτέλες αυτοαξιολόγησης και καλούνται να αξιολογήσουν τον παραγόμενο λόγο τους ως προς την τήρηση των κειμενικών συμβάσεων, το ύφος, τις γλωσσικές επιλογές, τη γραμματική και την αποτελεσματικότητα του κειμένου, αν μπορεί δηλαδή τελικά, η επιστολή που έχουν γράψει, να πετύχει το σκοπό της με την επιλογή των συγκεκριμένων γλωσσικών επιλογών
- Αξιολογούν τον παραγόμενο λόγο τους, με βάση τα πιο πάνω κριτήρια, και αναφέρουν τις βελτιώσεις που θα μπορούσαν να κάνουν στην επιστολή, αν τους δινόταν η ευκαιρία να την ξαναγράψουν.

7. Παραγωγή γραπτού λόγου, διαφοροποιώντας το ύφος

- Γίνεται συζήτηση για τη διαφοροποίηση του ύφους της επιστολής που έχουν συγγράψει, στην περίπτωση που αλλάζει ο αποδέκτης, δηλαδή όταν αυτός είναι ο διευθυντής του σχολείου της γειτονικής κοινότητας.
- Μετά τη συζήτηση θα συγγράψουν την επιστολή, εντός του νέου αυτού διαφοροποιημένου επικοινωνιακού πλαισίου

8. Ανακεφαλαίωση

- Γίνεται επαναφορά των κειμενικών συμβάσεων μιας επιστολής, της διαφοροποίησης του ύφους, ανάλογα με τον αποδέκτη, και του λειτουργικού ρόλου των τελικών και αποτελεσματικών προτάσεων.

10. Εργασία για το σπίτι

- Κάνουν λεξικογραφική έρευνα στο λεξικό τους ή στο ηλεκτρονικό λεξικό του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη, για να εντοπίσουν σύνθετες λέξεις με α' συνθετικό το αλληλο- και το φιλ-.

Σημ. 2: Στο παράρτημα που ακολουθεί επισυνάπτονται τα φύλλα εργασίας και άλλο υλικό σχετικό με το μάθημα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Φιλική επιστολή που έστειλε ο Αντρέας στον Τομ.
2. Επιστολή της μητέρας της Ρομπέρτα προς τον κ. Μαλλά.
3. Επιστολή ενός παιδιού από το σχολείο της Χίου προς τη Ρομπέρτα, από όπου απουσιάζουν κάποια δομικά στοιχεία και οι δευτερεύουσες τελικές προτάσεις.
4. Επιστολή του κ. Γουέμπ, διευθυντή του αμερικάνικου σχολείου, προς τον κ. Μαλλά, διευθυντή του δημοτικού σχολείου της Χίου
5. Τα μέρη της επιστολής
6. Αυτοαξιολόγηση